

З огляду на вищезначене можна зробити висновок про те, що договір між Українською Народною Республікою і державами Четверного союзу носив суперечливий характер. З одного боку, Україна встановлювала вигідні зовнішньоекономічні відносини, не сплачувала контрибуції, одержувала деякі територіальні поступки. Військова допомога, надана Четвірним союзом Українській Народній Республіці, сприяла звільненню української території від більшовицької окупації.

Але, з другого, – позитивні його сторони дуже урізувалися насильно нав'язаними зобов'язаннями щодо поставки великої кількості продовольства. Дуже швидко допомога союзників обернулася для країни встановленням жорстокого режиму та втручанням німців та австрійців у внутрішні справи Української Народної Республіки. Окупаційна влада почала чинити свій суд над жителями України та хазяйнувала в окремих галузях господарства.

Політика співробітництва Центральної Ради із державами Четверного союзу понизила її авторитет серед населення та відштовхнула від неї мільйони людей і зрештою наблизила її власний кінець. 29 квітня 1918 р. за підтримкою німецьких військ відбувся переворот, який проголосив генерала П. Скоропадського гетьманом Української Держави. Своєю грамотою гетьман Скоропадський розпустив Українську Центральну Раду.

ЛІТЕРАТУРА

1. Терлюк І. Я. Історія держави і права України : навч. посіб. / І. Я. Терлюк. – К. : Атіка, 2011. – 944 с.
2. Хрестоматія з історії держави і права України. / В. Д. Гончаренко, А. Й. Рогожин, О. Д. Святоцький. – К. : Ін Юре. – 1997. – 800 с.
3. Ратушна О. М. Передумови і наслідки Брестського мирного договору між УНР та державами Четверного союзу [Електронний ресурс] / О. М. Ратушна, І. М. Стасюк. – Режим доступу : <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/2853/1/16.pdf>
4. Макачук А. В. Правовий режим і юридичні наслідки перебування військових сил держав Четверного союзу на території України у 1918 році : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.01. «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень» / А. В. Марчук. – К. 2013. – 20 с.
5. Бондаренко Д. Я. Украина в Брест-Литовских переговорах: историко-юридический аспект [Електронний ресурс] / Д. Я. Бондаренко. – Режим доступа : www.apdp.in.ua/v48/39.pdf

І.В. Болотний,

здобувач кафедри управління

та роботи з персоналом

Національної академії внутрішніх справ,

м. Київ, Україна

Керівник: доктор педагогічних наук,

професор А.О. Лигоцький

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Тенденції світових освітніх теорій щодо гармонізації структури європейської та вітчизняної систем вищої освіти початку ХХІ століття, зміна освітньої парадигми зі знаннево орієнтованої на особистісно орієнтовану до творчої діяльності та передбачення можливих наслідків майбутньої професійної діяльності підкреслює актуальність компетентнісного підходу (основна ідея неперервної освіти в країнах Євросоюзу) до професійної підготовки фахівців. Професійну компетентність досліджують О. В. Діденко, Дж. Равен, Т. Трегубенко, С. Т. Полторак та ін. Загальну проблематику професійної компетентності досліджували В. П. Беспалько, І. Д. Бех, О. І. Гура, І. І. Драч, О. А. Дубасенюк, теоретичні аспекти – А. Б. Мудрик, види професійної компетентності – І. О. Зимня, С. О. Демченко, Т. М. Мацевко, І. Б. Міщенко, Н. Г. Ничкало, Г. К. Селевко, В. А. Семиченко П. І. Третяков, В. В. Ягупов та ін., професіоналізм особистості – Н. В. Кузьміна, праксеологічні уміння майбутніх компетентних фахівців – В. К. Майборода, світовий та вітчизняний досвід – О. В. Овчарук, теорія і

практика реалізації компетентнісного підходу – О. І. Пометун, у вищій школі – М. Ф. Степко, Т. І. Каткова, Ю. В. Сухарніков, у вищій професійній освіті – С. О. Сисоєва, В. М. Теслюк, щодо працівників органів внутрішніх справ України – Т. Г. Гриця, І. І. Дядечко, Г. Х. Яворська, В. В. Ягупов, професійно важливі якості як структурний компонент компетентності фахівця органів внутрішніх справ – О. М. Пасько, комунікативна компетентність курсантів вищих військових навчальних закладів – О. М. Єфімова, формування професійної компетентності – С. О. Каплун, у майбутніх офіцерів внутрішніх військ МВС України – О. В. Коба, у спеціальних операціях в період дії режиму надзвичайного стану формувань Внутрішніх військ МВС України – А. М. Кривошеєв, проблематики організації професійної підготовки і формування компетентності офіцерів військових частин спеціального призначення внутрішніх військ МВС України у різних сферах їх життєдіяльності – А. О. Лігоцький, М. І. Нещадим, М. І. Науменко, О. А. Пономаренко, С. М. Решетник, О. В. Топчій, В. В. Ягупов, В. Л. Яковенко та інші. Погляди низки вчених свідчать про необхідність досягнення ефективності результатів служби завдяки компетентності у багатьох аспектах військової діяльності.

Згідно з рекомендаціями Міністерства освіти і науки України у 2008 році усі компетентності у сфері вищої освіти об'єднані у чотири групи: соціально-особистісні, загальнонаукові, інструментальні, професійні. У розробці стандартів вищої освіти професійну компетентність випускника вузу рекомендується розглядати як інтегровану характеристику якостей особистості, результат його підготовки для виконання діяльності в конкретних професійних та соціально-особистісних предметних областях (компетенціях) та розмежовувати їх (компетенції) на загально-професійні та спеціалізовано-професійні, де система умінь формується на основі аналізу змісту кожної з типових задач професійної діяльності фахівця з урахуванням класу, до якого певна задача належить. У розподілі компетенцій прийнята загальна класифікація за характером предмета чи знаряддя праці (розумові), практикою та способом виконання дії (практичні) [7, с. 11–15]. Отже, уведенню поняття «професійна компетентність» слугує, перш за все, дослідження особливостей професії та вивчення кваліфікаційних вимог до неї, характеристика професійних здібностей, розширення професійного поля спеціалістів на ринку праці, міждисциплінарні зв'язки у великих блоках освітньої (освітньо-наукової) програми моделі випускника, можливість зіставлення дипломів та ступенів, адекватне та ефективне реагування та екстремальні умови при виконанні професійних задач тощо, що є далеко неповним переліком та потребує подальшого вивчення.

Українські дослідники в енциклопедії освіти професійну (лат *professio* – офіційно оголошене заняття) компетентність пояснюють як інтегративну сукупність якостей, значущих для досягнення мети з певного виду професійної діяльності в межах вимог кваліфікації, моральну позицію фахівця, яка виявляється у підготовленості до здійснення такої діяльності, аналізі результатів праці і технологічних процесів, професійних ситуацій і проблем тощо. Критеріями професійної компетентності виступають суспільне значення результатів праці фахівця, його авторитет у конкретній галузі знань (діяльності) [4, с. 722–723]. Також професійну компетентність розглядають як:

- систему, яка включає аспекти філософського, психологічного, соціологічного, культурологічного та особистісного порядку;
- результат професійного досвіду, здатності правильно оцінювати професійну ситуацію та приймати рішення;
- базову характеристику діяльності фахівця із знань-процесуальними компонентами та ознаками мобільності знань, гнучкості методів професійної діяльності і критичності мислення;
- ступінь знань фахівця у сфері професійної діяльності з обмеженнями у спеціальних питаннях та інше [5, с. 51–57];
- якість особистості фахівця; здатність особистості здійснювати професійну діяльність на основі набутих професійних компетенцій, які сприяють розвитку творчості, професійному саморозвитку та самовдосконаленню – О. А. Дубасенюк [10, с. 108];
- готовність і здатність доцільно діяти – І. М. Козловська [6, с. 29];
- основу навчальної та професійної діяльності, складне інтегративне утворення, яке інтегрує у собі професійні теоретичні знання, правові ціннісні орієнтації, особистісні якості та практичні уміння – О. В. Топчій [14, с. 108, 126, 135], способи дії в певних ситуаціях, повноваження та інше – З. Н. Курлянд [13, с. 84].

О. І. Гура, вивчаючи зарубіжний досвід до сутності поняття «професійна компетентність», виділяє поведінкову парадигму, практику рекрутингу (вербування) та профвідбору для американської моделі та особливості професійної діяльності для європейської школи або протистояння поведінкової та професійної компетентності [2, с. 17–18].

Досвід Франції щодо найманих працівників у національній жандармерії та їх адаптація до умов України використано в реалізації проекту Твінінг «Впровадження та розвиток управління якістю в українській міліції» у 2008 році. До ключових компетентностей проекту належить підвищення довіри до міліції та внутрішніх військ (комунікативні), розроблення вітчизняних нормативно-правових актів на основі Європейського етичного кодексу поліції в умовах переходу на комплектування посад контрактним способом тощо [8, с. 46–51].

Особовий склад підрозділів (загонів) спеціального призначення Національної гвардії України, а також проходження їх служби комплектуються особами офіцерського та особами рядового, сержантського і старшинського складу. Відповідно до чинної Постанови Кабінету Міністрів України «Про перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра» від 13 грудня 2006 р. № 1719 профільна підготовка підрозділів спеціального призначення безпосередньо здійснюється у вищих навчальних закладах, а саме:

Національній академії Національної гвардії України (м. Харків) галузі знань «Військові науки, національна безпека, безпека державного кордону» (1601), напрям підготовки «Військове управління» (6.160101) на командно-штабному факультеті з підготовки фахівців (курсантів) ступеня вищої освіти бакалавра за спеціальністю «Управління діями підрозділів спеціального призначення Національної гвардії України», яка передбачає за результатами державної атестації присвоєння кваліфікації «офіцер військового управління тактичного рівня» [9], що кореспондується з нашим предметом дослідження; підготовки студентів за програмою офіцерів запасу за спеціальністю «Бойове застосування з'єднань, військових частин і підрозділів Національної гвардії України спеціального призначення» (військова кафедра) [1].

Оскільки джерелами діяльності Національної гвардії України є теорія і практика колишніх Внутрішніх військ України, то використаний досвід узято за основу. І. І. Приходько у своєму дослідженні діяльність військовослужбовців внутрішніх військ різних спеціальностей поділив на два періоди: повсякденна діяльність у звичайних умовах та виконання службово-бойових завдань у екстремальних умовах, що характерно для підрозділів (загонів) спеціального призначення. Екстремальність характеризується швидкою зміною видів праці, значним психоемоційним навантаженням, крайнім або граничним станом. А особливе місце посідають війни і військові локальні конфлікти як соціальні катастрофи. Тому, автор наголошує на потребі врахування індивідуальної реакції організму на вплив різних екстремальних факторів та умов праці в максимально наближених до бойових обставинах, виявлення необхідних потенційно професійно важливих якостей для прогнозування ефективності професійної діяльності. Це дозволяє скоротити санітарні та психогенні втрати особового складу й підвищити його боєздатність [4, с. 56–58]. Зазначені базові характеристики психологічного відбору дозволяють більш якісно підійти до формування професійної компетентності майбутніх офіцерів підрозділів спеціального призначення.

Керуючись логікою та науковими підходами до розуміння поняття професійної компетентності [3, с. 53, 58, 96–97], сутність професійної компетентності підрозділів (загонів) спеціального призначення представляється нами як сукупність ключових, загально-професійних та спеціально-професійних компетенцій і визначається вимогами конкретних професійних стандартів або експертним шляхом.

У нашому дослідженні ключові компетентності підрозділів (загонів) спеціального призначення знаходяться на початковій стадії розвитку, оскільки вони нещодавно створені у відновленій Національній гвардії України і розглядаються як необхідні кваліфікаційні якості для виконання професійних функцій, завдань та обов'язків. На міждисциплінарну та багатокомпонентну складову ключових компетентностей підрозділів (загонів) спеціального призначення вказує чітко визначена взаємодія у п.1.5 Положення [12] з ОВС, військовими частинами Збройних Сил України, правоохоронними органами спеціального призначення, Управлінням державної охорони України, місцевими органами виконавчої влади тощо. Ми вважаємо, що їх перелік визначається на основі цілей вищої освіти, основних видів діяльності правоохоронних органів та Національної гвардії України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Веб-сайт Національної академії Національної гвардії України : Військова кафедра. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://avv.gov.ua/?page_id=2183
2. Гура О. І. Психолого-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу: теоретико-методологічний аспект : [моногр.] / О. І. Гура; Гуманіт. ун-т «Запоріж. ін-т держ. та муніцип. упр.». – Запоріжжя, 2006. – 331 с.
3. Драч І. І. Управління формуванням професійної компетентності магістрантів педагогіки вищої школи: теоретико-методичні засади / І. І. Драч; Нац. АПН України, Ун-т менеджменту освіти. – К. : Дорадо-друк, 2013. – 455 с.

4. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України [гол. ред. В. Г. Кремень]. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
5. Коваль В. О. Теоретичні і методичні засади формування професійної компетентності майбутніх вчителів-філологів у вищих педагогічних навчальних закладах : [монографія] / Валентина Олександрівна Коваль. – Умань : ФОП Жовтий О. О., 2013. – 455 с.
6. Козловська І. М. Формування професійного мислення майбутнього фахівця: інтегративно-компетентнісний підхід [текст] : навч.-метод. посіб. / І. М. Козловська ; Нац. акад. пед. наук, Львів. наук.-практ. центр проф.-техн. освіти. – Київ : Педагогічна думка, 2013. – 127 с.
7. Щодо нормативно-методичного забезпечення розроблення галузевих стандартів вищої школи : Лист МОН України від 31.07.2008 р. № 1/9-484 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/MUS8203.html
8. Медвідь М. М. Зайнятість найманих працівників у з'єднаннях та військових частинах внутрішніх військ МВС України [текст] : [монографія] / Михайло Михайлович Медвідь ; Акад. внутр. військ МВС України. – Х. : Акад. ВВ МВС України, 2011. – 133 с.
9. Перелік галузей знань, напрямів, спеціальностей та спеціалізацій підготовки військових фахівців у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра : Наказ Міністерство оборони України від 19 черв. 2006 р. № 408 [Електронний ресурс] : Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1155-12/para4#n4>
10. Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід [текст] : [монографія] ; [О. А. Дубасенюк та ін. ; за ред. О. А. Дубасенюк] ; Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка. – Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – 412 с.
11. Приходько І. І. Професійний психологічний відбір майбутніх офіцерів внутрішніх військ МВС України [текст] : [монографія] / Ігор Іванович Приходько ; Академія внутрішніх справ МВС України. – Х. : Академія ВВ МВС України, 2008. – 190 с.
12. Про затвердження Положення про підрозділи (загони) спеціального призначення Національної гвардії України : Наказ МВС України від 09 лип. 2014 р. № 651.
13. Теорія і методика професійної освіти : навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Т. Ю. Осипова, Р. С. Гурін та ін. ; за ред. З. Н. Курлянд. – К. : Знання, 2012. – 390 с.
14. Топчій О. В. Формування професійної компетентності майбутніх слідчих у вищих навчальних закладах МВС України [текст] : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Топчій Оксана Василівна ; Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2012. – 211 с.

С.Г. Братель,

*кандидат юридичних наук, доцент,
Національна академія внутрішніх справ,
м. Київ, Україна*

ОЗНАКИ ЮРИСДИКЦІЙНИХ І НЕЮРИСДИКЦІЙНИХ ПРОЦЕДУР

Останнім часом особлива увага зосереджується на вивченні процедурно-процесуального характеру адміністративно-правового регулювання. Основним елементом дослідження цього питання є адміністративна процедура, яка виконує роль ланки, що надає адміністративно-правовим відносинам врегульовану нормами форму, що забезпечує реалізацію права, свободи громадян і забезпечує їх інтереси.

Прийняття рішень, пов'язаних із захистом прав і свобод людини, взаємозалежне з правильним законодавчим забезпеченням та оформленням, яке виражається через правильно побудовану класифікаційну систематизацію адміністративних процедур, до яких повинні висуватися різні вимоги підготовки та практичного втілення.

Ознаками, що вирізняють юрисдикційні процедури, є порядок діяльності юрисдикційних органів; регулювання порядку взаємовідносин сторін у конфлікті; змагальність сторін; регулювання порядку застосування санкцій матеріальних норм; високий рівень правової регламентації; кінцевий результат – прийняття правозастосовчого акту.

Натомість ознаками, що вирізняють неюрисдикційні процедури, є відсутність санкцій при правовому регулюванні; встановлений порядок діяльності органів публічного адміністрування; відсутність спору, що призводить до необхідності здійснення